

MEMÒRIA JUSTIFICATIVA, ECONÒMICA I DE PERSPECTIVA DE GÈNERE

Projecte de llei de modificació de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal

I. Consideracions generals prèvies

Internet i la consegüent aparició de les noves tecnologies han propiciat que també apareguin noves modalitats d'infraccions i delictes que no estaven previstes en el nostre ordenament jurídic. En els darrers anys s'ha detectat un creixement exponencial dels delictes relacionats amb les noves tecnologies. En aquest sentit, es considera necessari adaptar el marc normatiu existent a aquestes noves formes delictives per tal de protegir els ciutadans i les empreses del país de qualsevol tipus d'atac cibernètic, així com garantir la confidencialitat, la integritat i la disponibilitat dels sistemes d'informació.

D'aquesta manera, aquesta Llei incorpora els delictes previstos a la Directiva 2013/40/UE del Parlament Europeu i del Consell, del 12 d'agost del 2013, relativa als atacs contra els sistemes d'informació, a la vegada que adapta el marc normatiu penal andorrà al Conveni sobre la cibercriminalitat, obert a la signatura a Budapest el 23 de novembre del 2001.

D'altra banda, el 24 de novembre del 2011, el Consell General va aprovar la ratificació de l'Acord monetari entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea, el qual va acompanyat d'un annex que s'ha anat actualitzant de manera periòdica i que assenyala els actes jurídics i les disposicions normatives de la Unió Europea que l'Estat andorrà s'ha compromès a implementar en el seu ordenament jurídic en els termes establerts a l'article 8 de l'Acord esmentat.

Així, en virtut d'aquest Acord monetari, Andorra s'ha compromès a implementar, entre altres aspectes, en el seu ordenament jurídic la Directiva (UE) 2019/713 del Parlament Europeu i del Consell, del 17 d'abril del 2019, sobre la lluita contra el frau i la falsificació dels mitjans de pagament diferents de l'efectiu i per la qual se substitueix la Decisió marc 2001/413/JAI del Consell, així com la Directiva (UE) 2018/1673 del Parlament Europeu i del Consell, del 23 d'octubre del 2018, relativa a la lluita contra el blanqueig de capitals mitjançant el dret penal.

Adicionalment, el Principat d'Andorra va signar el Conveni del Consell d'Europa sobre la lluita contra el tràfic d'éssers humans el 17 de novembre del 2005. El Consell d'Europa, a través del Grup d'Experts sobre la Lluita contra el Tràfic d'Éssers Humans (GRETA), s'encarrega de supervisar la implementació del Conveni per les parts i de redactar els informes que avaluen les mesures preses per cada estat part. El segon informe sobre la implementació del Conveni per part d'Andorra va ser adoptat pel GRETA en la 34a reunió

plenària, que va tenir lloc el primer trimestre del 2019. En relació amb aquest informe, el GRETA constata que, des de l'adopció del primer informe el 2014, Andorra ha fet importants progressos en diverses àrees, i fa una sèrie de recomanacions per millorar la implementació del Conveni al país, les quals requereixen modificar el Codi penal.

Així mateix, en aquesta matèria també es dona resposta a la necessitat d'adherir-se al Protocol per prevenir, reprimir i sancionar el tràfic de persones, especialment dones i infants, que complementa el Conveni de les Nacions Unides contra la delinqüència organitzada transnacional, el qual es configura com un instrument universal que aborda tots els aspectes del tràfic d'éssers humans.

Altrament, la necessitat d'adequar la normativa penal andorrana per ratificar el Protocol addicional del Conveni del Consell d'Europa per a la prevenció del terrorisme també fa que calgui aquesta modificació legislativa.

Així, d'acord amb tot el que s'ha exposat, l'adequació de la normativa nacional vigent als convenis internacionals esmentats, així com a la normativa europea, obliga a fer modificacions del marc jurídic penal andorrà.

D'altra banda, s'aprofita la present modificació per introduir canvis a determinats delictes contra la seguretat del trànsit, així com per incloure la previsió legal de la conversió de les penes d'arrest en pena de presó, per als casos dels incompliments reiterats de les penes d'arrest.

Finalment, es modifica l'article 484 d'acord amb la sentència del Tribunal Constitucional, del 17 de gener del 2022, que declara inconstitucional i nul l'article 484 del Codi penal en la redacció atorgada per la disposició final primera de la Llei 13/2020, del 29 d'octubre, qualificada de modificació de la Llei 30/2018, del 6 de desembre, qualificada de seguretat pública.

Aquesta Llei està dividida en 47 articles, que modifiquen, en tot o en part, 36 articles i incorporen 11 articles nous. Finalment, s'estableixen tres disposicions finals.

La disposició final primera estableix la substitució dels termes "incapacitat" o "incapaç" per "discapacitat" o "persona amb discapacitat", respectivament, la disposició final segona encomana al Govern que presenti al Consell General els projectes dels textos consolidats corresponents i la disposició final tercera determina la data de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

II. Abast de la modificació

L'**article 1** modifica l'article 33 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

“Article 33. Discapacitat

Als efectes penals, es considera discapacitat aquella situació en la que es troba una persona amb deficiències físiques, mentals, intel·lectuals o sensorials a llarg termini, que li impedeix governar-se o que, en interactuar amb diverses barreres, pot impedir la seva participació plena i efectiva en la societat en igualtat de condicions amb les altres persones, amb independència que hagi estat o no declarada la modificació de la seva capacitat.”

Justificació de la modificació

Es modifica aquest precepte per tal d’adequar el concepte de *discapacitat* a la Llei 27/2017, del 30 de novembre, de mesures urgents per a l’aplicació del Conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat, fet a Nova York el 13 de desembre del 2006, i a aquest conveni. En aquest sentit, se substitueix el concepte d’*incapacitat* per *discapacitat* i d’*incapaç* per *persona amb discapacitat* per tal d’estar en línia amb la normativa esmentada i amb els estàndards internacionals.

L’**article 2** addiciona l’article 34 *bis* a la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

“Article 34 bis. Dada informàtica

Als efectes d’aquest Codi, es considera *dada informàtica* tota representació de fets, informacions o conceptes d’una forma que permet el seu tractament per un sistema d’informació, inclosos els programes que serveixen per fer que aquest sistema d’informació dugui a terme una funció.”

Justificació de la modificació

S’introdueix la definició de *dada informàtica* per a més seguretat jurídica. Aquesta definició s’ha redactat en línia amb la normativa de la Unió Europea en la matèria, concretament d’acord amb la definició que s’estableix a la Directiva 2013/40/UE del Parlament Europeu i del Consell, del 12 d’agost del 2013, relativa als atacs contra els sistemes d’informació i per la qual se substitueix la Decisió marc 2005/222/JAI del Consell, i al Conveni sobre la cibercriminalitat, obert a la signatura a Budapest el 23 de novembre del 2001.

L’**article 3** addiciona l’article 34 *ter* a la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

“Article 34 ter. Sistema d’informació

Als efectes d'aquest Codi, es considera *sistema d'informació* tot aparell o grup d'aparells interconnectats o relacionats entre si, un o diversos dels quals duen a terme, mitjançant un programa, el tractament automàtic de dades informàtiques, així com les dades informàtiques emmagatzemades, tractades, recuperades o transmeses per aquest aparell o grup d'aparells per al seu funcionament, utilització, protecció i manteniment.”

Justificació de la modificació

S'introdueix la definició de *sistema d'informació* per a més seguretat jurídica. Aquesta definició s'ha redactat en línia amb la normativa de la Unió Europea en la matèria, concretament d'acord amb la definició que s'estableix a la Directiva 2013/40/UE del Parlament Europeu i del Consell, del 12 d'agost del 2013, relativa als atacs contra els sistemes d'informació i per la qual se substitueix la Decisió marc 2005/222/JAI del Consell, i al Conveni sobre la cibercriminalitat, obert a la signatura a Budapest el 23 de novembre del 2001.

L'**article 4** modifica l'article 66 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

“Article 66. Substitució i conversió de la pena d'arrest

1. El tribunal, en el moment de dictar sentència o posteriorment, a instància de part i mitjançant aute raonat, pot substituir la modalitat de la pena d'arrest imposada o substituïda per qualsevol altra de les seves modalitats, tenint present:

- Que el compliment d'una unitat d'arrest en un centre penitenciari equival a dos unitats de compliment al domicili;
- Que un arrest de temps festiu equival a dos dies d'arrest domiciliari, i
- Que un dia d'arrest domiciliari equival a dos dies d'arrest parcial diari.

2. En cas d'incompliment de les penes d'arrest establertes en aquest Codi, el tribunal pot acordar immediatament, amb audiència prèvia de les parts, la substitució per una de les altres formes d'arrest o la modificació del règim de compliment acordat, sense perjudici, si escau, de la pena aplicable a la infracció de crebantament de condemna.

3. En cas d'incompliment reiterat de les penes d'arrest, el batlle o tribunal pot acordar, amb audiència prèvia de les parts, la conversió de la pena o penes d'arrest pendents de compliment en pena de presó d'acord amb les regles de substitució previstes en aquest Codi i en el Codi de procediment penal. La pena de presó resultant serà immediatament executada, sense que sigui aplicable el que disposa l'apartat 1 de l'article 65.”

Justificació de la modificació

Es proposa la modificació de l'article 66 del Codi penal per incloure-hi la previsió legal de la conversió de les penes d'arrest en pena de presó, per als casos dels incompliments reiterats de les penes d'arrest.

L'**article 5** modifica l'article 105 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 105. Inducció i cooperació al suïcidi

El qui indueix al suïcidi una altra persona ha de ser castigat amb pena de presó de quatre a vuit anys.

Amb la mateixa pena ha de ser castigat el qui coopera activament en el suïcidi d'una persona. Quan la cooperació arriba a l'extrem d'executar la mort s'ha de castigar amb pena de presó de cinc a deu anys."

Justificació de la modificació

S'elimina el darrer paràgraf del precepte atès que amb l'actual redactat, sembla que el delictes d'inducció al suïcidi només es considera delictes consumat quan s'ha produït efectivament la mort de la víctima a causa del suïcidi, mentre que es considera comès en grau de temptativa quan malgrat no haver-se produït la mort, el suïcidi s'ha intentat. Així, d'acord amb això, la simple inducció al suïcidi es podria considerar atípica i, per tant, seria atípica la conducta per la qual s'indueix a menors a suïcidar-se seguint certs reptes o similars per mitjà de xarxes socials, per exemple. Per aquest motiu, s'ha considerat convenient eliminar la temptativa.

L'**article 6** addiciona l'article 118 *ter* a la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 118 ter. Delictes contra la integritat moral

1. El qui tracta una altra persona de forma degradant, menyspreant greument la seva integritat moral, ha de ser castigat amb pena d'arrest i multa de fins a 6.000 euros.
2. Amb la mateixa pena s'ha de castigar el qui de forma reiterada porta a terme actes hostils o humiliants que suposen un greu assetjament contra la víctima.
3. Si els fets es cometen contra una de les persones definides a l'article 114 o un menor d'edat o una persona vulnerable per raó de malaltia o deficiència física o psíquica, la pena ha de ser de presó de fins a dos anys.
4. En cas que les conductes previstes en els apartats anteriors es facin de forma sostinguda en el temps, la pena augmenta fins a la meitat superior.

5. Amb la mateixa pena que l'establerta als apartats 1 i 2 ha de ser castigat el qui utilitza un mitjà de comunicació social, Internet o altres tecnologies de la informació i la comunicació per espiar o assetjar una altra persona, o publicitar o difondre de qualsevol altra manera missatges o gravacions d'assetjaments o agressions, i alterar greument el desenvolupament de la vida quotidiana de la víctima. Si la víctima és una de les persones definides a l'article 114 o un menor d'edat o una persona vulnerable per raó de malaltia o deficiència física o psíquica, la pena ha de ser de presó de fins a dos anys.

6. Si amb els supòsits referits als apartats anteriors hi concorre l'agreujant sisè de l'article 30 o un perjudici per a la salut física o psíquica de la víctima que, per curar-se, requereixi el seguiment d'un tractament mèdic posterior a la primera assistència, la pena ha de ser de presó de tres mesos a tres anys. La temptativa és punible si hi concorre l'agreujant sisè de l'article 30."

Justificació de la modificació

Atesa la proliferació d'assetjaments a través de xarxes socials i Internet, s'ha considerat aconsellable la inclusió d'un tipus penal específic, que es castiga amb les mateixes penes ja previstes en aquest article per a altres tipus penals, per a qui utilitza un mitjà de comunicació social, Internet o altres tecnologies de la informació i la comunicació per espiar o assetjar una altra persona, o publicitar o difondre de qualsevol altra manera missatges o gravacions d'assetjaments o agressions, i altera així greument el desenvolupament de la vida quotidiana de la víctima.

L'**article 7** modifica l'apartat 3 i s'addiciona l'apartat 5 a l'article 121 *bis* de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 121 bis. Tràfic d'éssers humans amb finalitat d'extracció d'òrgans

[...]

3. En els supòsits establerts a l'apartat 2, i a l'apartat 1 si la víctima és menor d'edat o és especialment vulnerable per la seva malaltia o una discapacitat, la pena s'ha d'imposar en la meitat superior.

[...]

5. La víctima de tràfic d'éssers humans queda exclosa de responsabilitat criminal per les infraccions penals que hagi comès en la situació d'explotació sempre que la seva participació hagi estat conseqüència directa de la situació de violència, intimidació, engany o abús a què hagi estat sotmesa o hi concorri alguna de les circumstàncies excloents de la responsabilitat criminal previstes a l'article 27 d'aquest Codi."

Justificació de la modificació

Amb aquesta modificació es dona resposta a les recomanacions efectuades pel Grup d'Experts contra el Tràfic d'Éssers Humans del Consell d'Europa (GRETA) en el seu informe relatiu a la implementació del conveni del Consell d'Europa sobre la lluita contra el tràfic d'éssers humans a Andorra —segon cicle d'avaluació—. Aquesta modificació també respon a la necessitat de ratificar el Protocol per prevenir, reprimir i sancionar el tràfic de persones, especialment dones i infants, que complementa el Conveni de les Nacions Unides contra la delinqüència organitzada transnacional.

Concretament, es dona resposta a les recomanacions contingudes als paràgrafs 117 i 125 del referit informe.

L'**article 8** modifica l'article 128 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

“Article 128. Experimentació i comercialització

El qui comercialitzi o experimenti amb òvuls humans fecundats amb una finalitat diferent de la procreació ha de ser castigat amb pena de presó d'un a cinc anys i inhabilitació per a l'exercici de qualsevol professió sanitària o relacionada amb la investigació científica de fins a vuit anys.

La pena prevista en el paràgraf anterior s'ha d'imposar en la meitat superior si la comercialització amb òvuls humans fecundats amb una finalitat diferent de la procreació s'ha fet a través de mitjans de comunicació social, Internet o altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que la comercialització es fes accessible a un elevat nombre de persones.

La temptativa és punible.”

Justificació de la modificació

S'ha considerat adient establir que la pena per aquest delictes s'imposi en la meitat superior quan el delictes es cometi a través d'un mitjà de comunicació social, per mitjà d'Internet o mitjançant l'ús d'altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que es faci accessible a un elevat nombre de persones.

L'**article 9** modifica l'intitulat i l'article 134 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

“Article 134. Treball o serveis forçats, esclavatge i servitud

1. Qui sotmeti una persona a treball o serveis forçats, esclavatge o servitud ha de ser castigat amb pena de presó de quatre a dotze anys.

La pena s'ha d'imposar en la meitat superior quan la víctima sigui menor d'edat.

La temptativa és punible.

2. S'entén per "esclavatge o servitud" la situació de la persona sobre la qual un altre exerceix, fins i tot de fet, tots o alguns dels atributs del dret de propietat, com ara comprar-la, vendre-la, prestar-la o donar-la.

3. S'entén per "treball o servei forçat" la situació de la persona, que es sotmesa o obligada, a través de qualsevol mitjà i contra la seva voluntat, a realitzar un treball o prestar un servei, sigui retribuït o no."

Justificació de la modificació:

Amb aquesta modificació es tipifica una nova conducta, concretament, el fet de sotmetre una persona a un treball o servei forçat.

Si bé, l'acte de sotmetre un tercer a esclavatge o servitud estava tipificat, s'ha considerat oportú modificar i completar l'article 134 per tal de poder castigar aquesta conducta, així com per coherència amb la modificació de l'article 134 bis, la qual introdueix la tipificació del tràfic d'éssers humans amb finalitats de treball o serveis forçats. Sense la modificació de l'article 134, l'acte de forçar algú a treballs o serveis forçats, només seria típic en els supòsits en què hi hagués tràfic d'éssers humans, mentre que si la conducta es dugués a terme sense aquest element, aquesta seria atípica.

L'**article 10** modifica l'intitulat i l'article 134 *bis* de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 134 bis. Tràfic d'éssers humans amb finalitat de treball o serveis forçats, d'esclavatge, servitud o mendicitat

1. El qui, amb fins de treball o serveis forçats, d'esclavatge o de pràctiques similars a l'esclavatge, de servitud o de mendicitat, recluti, transporti, traslladi, allotgi o aculli una o més persones ha de ser castigat amb pena de presó de dos a sis anys, sense perjudici, si escau, de les penes que corresponguin per les altres infraccions comeses, quan s'empri almenys un dels mitjans següents:

a) Que es recorri a la violència o altres formes d'intimidació o coacció, o sota l'amenaça de fer-ho.

b) Que hi hagi frau, engany i abús d'autoritat o d'una situació de vulnerabilitat.

c) Que es proposin o acceptin pagaments o avantatges per obtenir el consentiment d'una persona que exerceixi autoritat, de fet o de dret, sobre una altra.

La temptativa és punible.

2. Quan no s'empri cap dels mitjans esmentats a l'apartat anterior, té la consideració de tràfic d'éssers humans amb finalitat de treball o serveis forçats, d'esclavatge o de pràctiques similars a l'esclavatge, de servitud o de mendicitat, la comissió de l'acció que s'hi descriu, si es realitza sobre un menor d'edat, sense perjudici, en el seu cas, de les penes que corresponguin per les altres infraccions comeses.

La temptativa és punible.

3. En els supòsits establerts a l'apartat 2, i a l'apartat 1 si la víctima és menor de divuit anys o és especialment vulnerable d'acord amb la seva condició física o psíquica o una discapacitat, la pena s'ha d'imposar en la meitat superior.

4. En tots els casos, constitueix una circumstància agreujant de la responsabilitat penal el fet d'haver posat en perill la vida de la víctima.

5. La víctima de tràfic d'éssers humans queda exclosa de responsabilitat criminal per les infraccions penals que hagi comès en la situació d'explotació sempre que la seva participació hagi estat conseqüència directa de la situació de violència, intimidació, engany o abús a què hagi estat sotmesa o hi concorri alguna de les circumstàncies excloents de la responsabilitat criminal previstes a l'article 27 d'aquest Codi.”

Justificació de la modificació

Amb aquesta modificació es dona resposta a les recomanacions efectuades pel Grup d'Experts contra el Tràfic d'Éssers Humans del Consell d'Europa (GRETA) en el seu informe relatiu a la implementació del conveni del Consell d'Europa sobre la lluita contra el tràfic d'éssers humans a Andorra —segona tanda d'avaluació—. També es dona resposta a la necessitat de ratificar el Protocol per prevenir, reprimir i sancionar el tràfic de persones, especialment dones i infants, que complementa el Conveni de les Nacions Unides contra la delinqüència organitzada transnacional.

Concretament, es dona resposta a les recomanacions contingudes als paràgrafs 113, 117 i 125 del referit informe.

L'**article 11** modifica l'article 151 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

“Article 151. Afavoriment de la prostitució

1. El qui recluti per a la prostitució, promogui, faciliti o afavoreixi la prostitució d'altri ha de ser castigat amb pena de presó de tres mesos a tres anys.

2. Ha de ser castigat amb la mateixa pena en la meitat superior el qui promogui, publiciti, faciliti, afavoreixi, difongui o inciti a la prostitució a través de mitjans de comunicació

social, Internet o altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que la prostitució es fes accessible a un elevat nombre de persones.

3. Si la infracció és relativa a prostitució infantil o la víctima és una persona vulnerable per raó de malaltia o deficiència física o psíquica, s'ha d'imposar pena de presó de dos a cinc anys. Si el fet és comès pels titulars de la pàtria potestat o tutela, la pena s'ha d'imposar en la meitat superior.

4. Si la infracció és comesa en el marc d'un grup organitzat, el límit màxim de la pena prevista es pot augmentar en la meitat.

5. La temptativa és punible en tots els casos. La proposició per Internet o per mitjà d'altres tecnologies de a través de mitjans de comunicació social, Internet o altres tecnologies de la informació i la comunicació d'una trobada amb un menor de 14 anys amb la finalitat de cometre la infracció es considera temptativa si la proposició ha estat seguida d'actes materials que condueixin a la dita trobada."

Justificació de la modificació

En l'apartat 2 d'aquest article, s'ha considerat adient establir que la pena per aquest delicte s'imposi en la meitat superior quan el delicte es cometi a través d'un mitjà de comunicació social, per mitjà d'Internet o mitjançant l'ús d'altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que es faci accessible a un elevat nombre de persones.

En l'apartat 5 d'aquest article, s'ha considerat convenient precisar, per a una millor protecció dels menors, que existeix temptativa quan una proposició d'una trobada per Internet o per mitjà d'altres tecnologies de la informació, amb la finalitat de cometre la infracció, ha estat seguida d'actes materials que condueixin a la dita trobada.

L'**article 12** modifica el títol i l'apartat 2 de l'article 157 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 157. Difusió de pornografia en relació amb menors d'edat

[...]

2. El qui promogui, publiciti, exhibeixi, difongui o vengui material pornogràfic infantil o qualsevol contingut sexual d'un menor d'edat, real o amb aparença de realitat, o una persona amb discapacitat, a través de mitjans de comunicació social, Internet o altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que aquest material es fes accessible a un elevat nombre de persones, ha de ser castigat amb una pena de presó d'un a quatre anys.

Es castiga amb la mateixa pena qui promogui, publiciti, exhibeixi, difongui o vengui material pornogràfic a menors d'edat o persones amb discapacitat fent ús dels mitjans referits al paràgraf anterior.”

Justificació de la modificació

S'ha considerat convenient la inclusió d'un nou tipus penal relatiu a la difusió de pornografia en relació amb menors d'edat, consistent a dur a terme diferents actes en relació amb material pornogràfic infantil o qualsevol contingut sexual d'un menor d'edat o una persona amb incapacitat a través d'un mitjà de comunicació social, per mitjà d'Internet o mitjançant l'ús d'altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que es faci accessible a un elevat nombre de persones.

L'**article 13** modifica l'apartat 3 i s'addiciona un nou apartat 5 a l'article 157 *bis* de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

“Article 157 bis. Tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual

[...]

3. En els supòsits establerts a l'apartat 2, i a l'apartat 1 si la víctima és menor d'edat o és especialment vulnerable per la seva malaltia o discapacitat, la pena s'ha d'imposar en la meitat superior.

[...]

5. La víctima de tràfic d'éssers humans queda exclosa de responsabilitat criminal per les infraccions penals que hagi comès en la situació d'explotació sempre que la seva participació hagi estat conseqüència directa de la situació de violència, intimidació, engany o abús a què hagi estat sotmesa o hi concorri alguna de les circumstàncies excloents de la responsabilitat criminal previstes a l'article 27 d'aquest Codi.”

Justificació de la modificació

Amb aquesta modificació es dona resposta a les recomanacions efectuades pel Grup d'Experts contra el Tràfic d'Éssers Humans del Consell d'Europa (GRETA) en el seu informe relatiu a la implementació del conveni del Consell d'Europa sobre la lluita contra el tràfic d'éssers humans a Andorra —segona tanda d'avaluació—. També es dona resposta a la necessitat de ratificar el Protocol per prevenir, reprimir i sancionar el tràfic de persones, especialment dones i infants, que complementa el Conveni de les Nacions Unides contra la delinqüència organitzada transnacional.

Concretament, es dona resposta a les recomanacions contingudes als paràgrafs 113, 117 i 125 del referit informe.

L'**article 14** addiciona l'article 157 *ter* a la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 157 ter. Ús de mitjans de comunicació social, Internet o altres tecnologies de la informació i la comunicació

1. El qui promogui, publiciti, exhibeixi, difongui o vengui a tercers imatges o gravacions audiovisuals o qualsevol altre material de contingut íntim a través de mitjans de comunicació social, Internet o altres tecnologies de la informació i la comunicació sense l'autorització de la persona afectada ha de ser castigat amb la pena de presó de fins a un any i multa de fins a 6.000 euros o del tant al doble del benefici obtingut o que es pretenia obtenir si aquest és superior a 6.000 euros.

2. El qui enganyi o amenaci, a través de mitjans de comunicació social, Internet o altres tecnologies de la informació i la comunicació, una altra persona per obtenir satisfacció sexual a través d'imatges eròtiques, pornogràfiques o qualsevol altra informació sexual de la víctima ha de ser castigat amb la pena de presó de fins a un any i multa de fins a 6.000 euros.

3. Es castiga amb la mateixa pena en la meitat superior qui porti a terme els fets referits a l'apartat anterior envers menors d'edat o persones amb discapacitat per obtenir satisfacció sexual a través d'imatges eròtiques, pornogràfiques o qualsevol altra informació sexual del menor o discapacitat.

4. La temptativa és punible."

Justificació de la modificació

S'ha considerat oportuna la inclusió de dos nous tipus penals relatius a situacions que cada cop estan més esteses, consistents en l'ús de mitjans de comunicació social, Internet o altres tecnologies de la informació i la comunicació per a l'explotació sense autorització d'imatges o gravacions audiovisuals o qualsevol altre material de contingut íntim, i per obtenir, amb engany o amenaces, satisfacció sexual a través d'imatges eròtiques, pornogràfiques o qualsevol altra informació sexual de la víctima.

L'**article 15** modifica l'article 175 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, el qual queda redactat en els termes següents:

"Article 175. Concepte de publicitat

La calúmnia, la difamació i la injúria es consideren comeses amb publicitat quan s'expressin a través de la impremta, la radiodifusió o un altre mitjà d'expressió o de comunicació social, mitjançant Internet o fent ús d'altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que la comunicació es faci accessible a un elevat nombre de persones.”

Justificació de la modificació

S'amplia el concepte de *publicitat* per adaptar-lo als temps actuals, incloent-hi altres mitjans d'expressió o de comunicació social, mitjançant Internet o fent ús d'altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que la comunicació es faci accessible a un elevat nombre de persones.

L'**article 16** addiciona l'article 181 *bis* a la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

“Article 181 bis. Creació, publicació i difusió de notícies falses

1. El qui, intencionadament, creï, publiqui o difongui de qualsevol manera una notícia falsa en referència a una persona física o jurídica, menyscabi greument la seva dignitat o imatge, i alteri greument el desenvolupament de la seva vida quotidiana i amb un manifest menyspreu a la veritat, ha de ser castigat amb una pena de presó de fins a un any o d'arrest.
2. Si la persona que crea, publica o difon de qualsevol manera la notícia falsa ho fa en l'exercici del seu càrrec o ofici en un mitjà de comunicació o social, n'és responsable civil solidària la persona física o jurídica propietària del mitjà a través del qual s'hagi creat, publicat o difós de qualsevol manera la notícia falsa.
3. En els supòsits de gravetat especial, el tribunal pot imposar la publicació de la sentència.”

Justificació de la modificació

S'opta per la inclusió d'un nou tipus penal consistent en la creació, publicació o difusió intencionada de qualsevol altra manera d'una notícia falsa en referència a una persona física o jurídica i que menyscabi greument la seva dignitat o imatge i alteri greument el desenvolupament de la seva vida quotidiana, i amb un menyspreu manifest a la veritat. En efecte, amb les accions que cobreix aquest article, que cada cop estan més esteses, es pot menyscabar greument la dignitat i la imatge de les persones.

L'**article 17** modifica l'article 184 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

“Article 184. Obtenció o ús il·lícit de dades personals automatitzades

Ha de ser castigat amb pena de dos a cinc anys de presó el qui, sense autorització i en perjudici de tercer, porti a terme una de les actuacions següents:

- a) Crear o utilitzar fitxers clandestins de dades personals automatitzats electrònicament en infracció d'allò que es disposa en les normes legals de protecció de dades personals.
- b) Recollir o accedir a dades personals amb fins d'automatització electrònica o automatitzar-les contravenint les normes legals de protecció de dades personals.
- c) Utilitzar, modificar, alterar, encreuar o explotar dades personals automatitzades contravenint les normes legals de protecció de dades personals.

La temptativa és punible.”

Justificació de la modificació

En aquest article, simplement es reforça el tipus penal afegint-hi l'acció d'accedir a dades personals contravenint les normes legals en la matèria.

L'**article 18** addiciona l' apartat 4 i es renumera l'actual apartat 4, que passa a ser el 5 de l'article 185 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

“Article 185. Qualificació per la revelació

[...]

4. Les penes previstes en els apartats anteriors s'han d'imposar en la meitat superior si els fets s'han comès a través de mitjans de comunicació social, Internet o altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que la comunicació es fes accessible a un elevat nombre de persones, o si la revelació, cessió o transmissió s'ha fet amb ànim de lucre.

5. La temptativa és punible.”

Justificació de la modificació

S'ha considerat adient establir que la pena per aquest delicte s'imposi en la meitat superior quan el delicte es cometi a través d'un mitjà de comunicació social, per mitjà d'Internet o mitjançant l'ús d'altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que es faci accessible a un elevat nombre de persones.

L'**article 19** modifica l'article 188 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 188. Delicte de revelació

Ha de ser castigat amb pena de presó de tres mesos a tres anys el qui, amb coneixement d'un origen il·lícit i sense haver pres part en les conductes descrites als articles 182, 183 i 184, reveli a tercers les dades o els fets descoberts, les imatges captades, o les dades personals.

Les penes previstes d'acord amb el que està establert al paràgraf anterior s'han d'imposar en la meitat superior si la revelació a tercers s'ha comès a través de mitjans de comunicació social, Internet o altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que la comunicació es fes accessible a un elevat nombre de persones, o si la revelació s'ha fet amb ànim de lucre."

Justificació de la modificació

S'ha considerat adient establir que la pena per aquest delicte s'imposi en la meitat superior quan el delicte es cometi a través d'un mitjà de comunicació social, per mitjà d'Internet o mitjançant l'ús d'altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que es faci accessible a un elevat nombre de persones, o quan es cometi amb ànim de lucre.

L'**article 20** addiciona l'article 192 *bis* a la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 192 bis. Qualificació per la revelació

El qui cometi els fets previstos als articles 190 i 191 a través de mitjans de comunicació social, Internet o altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que la comunicació es faci accessible a un elevat nombre de persones, o amb ànim de lucre, s'ha de castigar amb les penes previstes pels fets en la meitat superior."

Justificació de la modificació

S'ha considerat adient establir que la pena pels delictes tipificats als articles 190 i 191 s'imposi en la meitat superior quan el delicte es cometi a través d'un mitjà de comunicació social, per mitjà d'Internet o mitjançant l'ús d'altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que es faci accessible a un elevat nombre de persones, o quan es cometi amb ànim de lucre.

L'**article 21** modifica la lletra c de l'apartat 1 de l'article 209 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 209. Estafa qualificada

[...]

c) Que es faci mitjançant xec, targeta de crèdit o de dèbit, altres mitjans de pagament materials o immaterials diferents de l'efectiu, pagaré, lletra de canvi en blanc o negoci canviari fictici.

[...]"

Justificació de la modificació

Aquest article es modifica per tal de donar compliment als compromisos adquirits per Andorra amb la signatura de l'Acord monetari entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea. Així, en virtut de l'Acord monetari esmentat, Andorra s'ha compromès a implementar, entre altres, en l'ordenament jurídic la Directiva (UE) 2019/713 del Parlament Europeu i del Consell, del 17 d'abril del 2019, sobre la lluita contra el frau i la falsificació dels mitjans de pagament diferents de l'efectiu i per la qual se substitueix la Decisió marc 2001/413/JAI del Consell.

L'**article 22** modifica l'article 210 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 210. Estafa informàtica

1. El qui, amb ànim de lucre i valent-se d'alguna manipulació informàtica o artifici semblant, faci una transferència o disposició no consentida de qualsevol actiu patrimonial que provoqui a un tercer un perjudici patrimonial superior a 600 euros ha de ser castigat amb les penes previstes per a l'estafa o per a l'estafa qualificada si es dona algun dels supòsits dels apartats e o f del punt 1 de l'article 209. Amb la mateixa pena ha de respondre qui ocasioni un perjudici patrimonial il·lícit a un tercer mitjançant la realització d'una transferència de diners, de valor monetari o de moneda virtual, obstaculitzant o interferint indegudament en el funcionament d'un sistema d'informació o introduint, alterant, esborrant, transmetent o suprimint indegudament dades informàtiques, quan ho faci de manera intencionada, sense autorització i amb l'ànim de procurar un benefici econòmic il·lícit, per a si mateix o per a un tercer.

2. La temptativa és punible."

Justificació de la modificació

Aquest article es modifica per tal de donar compliment als compromisos adquirits per Andorra amb la signatura de l'Acord monetari entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea. Així, en virtut de l'Acord monetari esmentat, Andorra s'ha compromès a implementar, entre altres, en el seu ordenament jurídic la Directiva (UE) 2019/713 del Parlament Europeu i del Consell, del 17 d'abril del 2019, sobre la lluita contra el frau i la falsificació dels mitjans de pagament diferents de l'efectiu i per la qual se substitueix la Decisió marc 2001/413/JAI del Consell.

Així mateix, s'ha millorat la redacció tècnica en relació amb el concepte *d'estafa informàtica*.

L'**article 23** modifica l'article 212 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 212. Defraudacions en l'ús de fluids o sistemes de telecomunicació

1. El qui, alterant les indicacions o els aparells comptadors o emprant mecanismes clandestins o codis secrets, cometi defraudació per un valor superior a 600 euros en la utilització d'energia elèctrica, gas, aigua o altres formes d'energia o fluids aliens, o de sistemes de telecomunicació, ha de ser castigat amb pena d'arrest o multa de fins al triple del perjudici causat.

2. El qui manipuli aparells electrònics, programes informàtics o altres mitjans electrònics perquè, aïlladament o conjuntament, s'alteri, es disminueixi o s'impedeixi, totalment o parcialment, el funcionament o l'explotació dels serveis de telecomunicacions sense el consentiment del seu titular, i causi a aquest últim un perjudici econòmic amb la intenció d'obtenir un benefici econòmic per a si mateix o per a un tercer, ha de ser castigat amb la pena d'arrest o multa de fins al triple del perjudici causat.

3. La temptativa és punible."

Justificació de la modificació

Amb les modificacions introduïdes se separen i aclareixen les redaccions relatives als dos tipus penals que preveu aquest article, és a dir, defraudacions en l'ús de fluids per una banda i defraudacions de sistemes de telecomunicació per una altra.

L'**article 24** modifica l'article 225 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 225. Atacs contra els sistemes d'informació

1. El qui, per qualsevol mitjà, intencionadament i sense autorització, accedeixi al conjunt o una part d'un sistema d'informació, amb violació d'almenys una mesura de seguretat,

quan el resultat produït sigui greu, ha de ser castigat amb una pena de presó de tres mesos a tres anys.

2. El qui, per qualsevol mitjà, intencionadament i sense autorització, obstaculitzi o interrompi el funcionament de xarxes o sistemes d'informació introduint, transmetent, danyant, esborrant, deteriorant, alterant, suprimint o fent inaccessibles dades informàtiques, quan el resultat produït sigui greu, ha de ser castigat amb una pena de presó de tres mesos a tres anys.

3. El qui, per qualsevol mitjà, intencionadament i sense autorització, esborri, danyi, deteriori, alteri, supprimeixi o faci inaccessibles dades informàtiques contingudes en un sistema d'informació, quan el resultat produït sigui greu, ha de ser castigat amb una pena de presó de tres mesos a tres anys.

4. El qui, per qualsevol mitjà tècnic, intencionadament i sense autorització, intercepti transmissions no públiques de dades informàtiques cap a un sistema d'informació, des d'un sistema d'informació o dins d'un sistema d'informació, incloses les emissions electromagnètiques d'un sistema d'informació que contingui les dites dades informàtiques, quan el resultat produït sigui greu, ha de ser castigat amb una pena de presó de tres mesos a tres anys.

5. El qui, intencionadament, produeixi, vengui, adquireixi per a l'ús, importi, distribueixi o d'una altra forma posi a disposició els instruments següents sense autorització, i amb la intenció que siguin utilitzats amb la finalitat de cometre els fets referits als apartats anteriors, ha de ser castigat amb una pena de presó de tres mesos a tres anys:

a) Un programa informàtic, un dispositiu o un equip concebut o adaptat principalment per cometre els fets referits.

b) Una clau d'ordinador, un codi d'accés o dades similars que permetin accedir a la totalitat o a una part d'un sistema d'informació.

6. S'imposa una pena de presó de tres a sis anys i una multa del tant al quàdruple del perjudici ocasionat quan en una conducta de les descrites als apartats anteriors es doni alguna de les circumstàncies següents:

1a. S'hagi comès en el marc d'un grup organitzat.

2a. S'hagin ocasionat danys d'una gravetat especial.

3a. S'hagi perjudicat greument el funcionament de serveis públics essencials o la provisió de béns de primera necessitat.

4a. S'hagi comès contra una xarxa o un sistema d'informació d'una infraestructura crítica.

5a. S'hagi creat una situació de perill greu per a la seguretat de l'Estat.

7. Als efectes d'aquest article, es consideren *servei públic essencial* tots els serveis oferts per una entitat el tipus de la qual s'emmarca en el de les entitats essencials previstes en la legislació en matèria de mesures per a la seguretat de les xarxes i dels sistemes d'informació en vigor en cada moment, que resulten necessaris per al manteniment de les funcions socials bàsiques, la salut, la seguretat, el benestar social i econòmic dels ciutadans o el funcionament eficaç de les institucions de l'Estat i les administracions públiques, que depenen per proveir-se de xarxes i sistemes d'informació, i que poden veure greument afectada la continuïtat de les seves prestacions en supòsits de ciberincidents i, en conseqüència, ocasionar un greu perjudici social i econòmic al Principat d'Andorra.

8. Als efectes d'aquest article, es consideren *infraestructura crítica* tots els actius, sistemes o part d'aquests sistemes necessaris per prestar un servei essencial i que són indispensables i no permeten solucions alternatives, per la qual cosa pertorbar-los o destruir-los tindria efectes perjudicials significatius sobre la prestació d'un o més serveis essencials.”

Justificació de la modificació

Aquest article transposa majorment el contingut de la Directiva 2013/40/UE del Parlament Europeu i del Consell, del 12 d'agost del 2013, relativa als atacs contra els sistemes d'informació i per la qual se substitueix la Decisió marc 2005/222/JAI del Consell.

L'**article 25** modifica l'article 229 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

“Article 229. Delictes contra la propietat intel·lectual

1. Ha de ser castigat amb pena de presó de tres mesos a tres anys i multa de fins al triple del benefici obtingut el qui, amb ànim de lucre i en perjudici de tercer, i sense l'autorització del titular o el cessionari del dret de propietat intel·lectual de què es tracti:

a. Reprodueixi, copiï, distribueixi, transformi o comuniqui públicament, totalment o parcialment, una obra literària, artística, científica o qualsevol altra obra protegida per drets de propietat intel·lectual, o la seva interpretació o execució artística fixada en qualsevol suport o comunicada a través de qualsevol mitjà, o qualsevol altra prestació objecte de drets de propietat intel·lectual.

b. En el marc de la prestació de serveis tecnològics de la informació, faciliti de manera activa i no neutral, sense limitar-se a un tractament merament tècnic, l'accés o la localització a Internet d'obres o prestacions objecte de drets de propietat intel·lectual, especialment quan ofereixi llistes ordenades i classificades d'enllaços a les obres i

prestacions, encara que aquests enllaços haguessin estat facilitats inicialment pels usuaris dels seus serveis.

c. Exporti o emmagatzemi exemplars d'obres, produccions o execucions o altres prestacions protegides per drets de propietat intel·lectual, incloent-hi les còpies digitals, quan quedi acreditat que estan destinades a ser reproduïdes, distribuïdes o comunicades públicament.

d. Importi béns protegits per drets de propietat intel·lectual per reproduir-los, distribuir-los o comunicar-los públicament, siguin o no lícits aquests actes al país de procedència d'aquests béns.

En els supòsits de gravetat especial el tribunal pot imposar la pena d'un a quatre anys de presó i, endemés, el tancament temporal o definitiu de l'establiment del condemnat o la publicació de la sentència.

2. El qui elimini, modifiqui, eludeixi o faciliti que s'eludeixin les mesures tecnològiques de protecció a obres o prestacions establertes pels titulars o cessionaris de drets de propietat intel·lectual sobre les mateixes obres o prestacions és castigat amb la pena corresponent a la meitat dels límits mínim i màxim previstos per a les conductes recollides a l'apartat 1.

Amb la mateixa pena es castiga el qui fabriqui, importi, posi en circulació o posseeixi amb finalitats comercials qualsevol tipus de mitjà o dispositiu concebut, produït, adaptat o realitzat específicament per facilitar la supressió no autoritzada o la neutralització de qualsevol dispositiu tècnic utilitzat per protegir obres o prestacions objecte de drets de propietat intel·lectual.

3. En relació amb els casos previstos en els apartats anteriors, el batlle o el tribunal poden ordenar la retirada de les obres o prestacions objecte de la infracció. Quan a través d'un portal d'accés a Internet o un servei de la societat de la informació es difonguin exclusivament o preponderantment els continguts o les prestacions objecte de drets de propietat intel·lectual a què es refereixen els apartats anteriors, s'ha d'ordenar la interrupció de la prestació del servei de què es tracti, i el tribunal pot acordar qualsevol mesura cautelar que tingui per objecte la protecció dels drets de propietat intel·lectual.

Excepcionalment, quan hi hagi reiteració de les conductes i quan resulti una mesura proporcionada, eficient i eficaç, el tribunal pot ordenar el bloqueig de l'accés corresponent.”

Justificació de la modificació

En virtut de les modificacions, es depura tècnicament tot el que és relatiu als delictes contra la propietat intel·lectual que ja recollia aquest article, i s'hi introdueixen nous

tipus penals relatius a l'ús de tecnologia i la intervenció de prestadors de serveis de la informació.

L'**article 26** addiciona l'article 235 *bis* a la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, el qual queda redactat en els termes següents:

"Article 235 bis. Qualificació per la revelació

Les penes previstes als articles 233, 234 i 235 s'han d'imposar en la meitat superior si els fets previstos en els articles referits es cometen a través de mitjans de comunicació social, Internet o altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que la comunicació es faci accessible a un elevat nombre de persones, o amb ànim de lucre."

Justificació de la modificació

S'ha considerat adient establir que la pena per aquest delictes s'imposi en la meitat superior quan el delictes es cometí a través d'un mitjà de comunicació social, per mitjà d'Internet o mitjançant l'ús d'altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que es faci accessible a un elevat nombre de persones, o quan es cometí amb ànim de lucre.

L'**article 27** modifica l'article 236 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 236. Indicacions enganyoses

1. El fabricant, distribuïdor o comerciant que ofereixi en el mercat productes o serveis amb indicacions o representacions falses, enganyoses o que puguin produir error sobre la naturalesa, la composició o la qualitat substancial dels productes o serveis oferts ha de ser castigat amb pena d'arrest. El tribunal pot imposar així mateix una pena de multa de fins a 12.000 euros.

2. La pena s'ha d'imposar en la meitat superior quan les indicacions o representacions falses, enganyoses o que produeixin error s'hagin formalitzat a través de mitjans de comunicació social, Internet o altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que la comunicació es faci accessible a un elevat nombre de persones."

Justificació de la modificació

S'ha considerat adient establir que la pena per aquest delictes s'imposi en la meitat superior quan el delictes es cometí a través d'un mitjà de comunicació social, per mitjà d'Internet o mitjançant l'ús d'altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que es faci accessible a un elevat nombre de persones.

L'**article 28** addiciona l'article 267 *bis* a la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 267 bis. Tipus agreujat

Qui trafiqui amb els béns que es preveuen als articles 264, 265, 266 i 267 a través de mitjans de comunicació social, Internet o altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que la comunicació es faci accessible a un elevat nombre de persones, ha de ser castigat amb les penes previstes pels fets en la meitat superior."

Justificació de la modificació

S'ha considerat adient establir que la pena per aquest delictes s'imposi en la meitat superior quan el delictes es cometi a través d'un mitjà de comunicació social, per mitjà d'Internet o mitjançant l'ús d'altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que es faci accessible a un elevat nombre de persones, o quan es cometi amb ànim de lucre.

L'**article 29** modifica l'article 268 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 268. Conducció sota l'efecte de drogues

1. El qui condueixi un vehicle automòbil sota l'efecte de begudes alcohòliques, drogues o substàncies d'efectes anàlegs, amb un grau d'alcoholèmia superior a 0'8 g/l de sang, ha de ser castigat amb pena de presó fins a un any o d'arrest, i privació del permís de conduir fins a tres anys. A més de les penes previstes, s'ha d'imposar una multa de 600 euros fins a 3.000 euros.

2. El qui condueixi un vehicle automòbil de transport col·lectiu amb passatgers, un vehicle automòbil d'un pes total màxim superior a 3.500 quilograms, un tren, una aeronau, una instal·lació o un vehicle de transport per cable, sota l'efecte de begudes alcohòliques, drogues o substàncies d'efectes anàlegs, o amb un grau d'alcoholèmia superior a 0'5 g/l de sang, ha de ser castigat amb pena de presó fins a dos anys i privació del permís de conduir fins a quatre anys. A més de les penes previstes, s'ha d'imposar una multa de 1.200 euros fins a 6.000 euros i la pena complementària d'inhabilitació per a l'exercici de l'ofici o el càrrec fins a quatre anys."

Justificació de la modificació

Es modifica l'article 268 del Codi penal a fi de millorar-ne el redactat tècnic i de dotar de més seguretat jurídica el precepte.

L'**article 30** modifica l'article 269 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 269. Refús de sotmetre's a la prova

Qui refusi sotmetre's a la prova de control de tòxics o d'alcoholèmia quan sigui legítimament requerit per un agent de l'autoritat i no accepti sotmetre's a una prova d'anàlisi de sang, ha de ser castigat amb pena de presó fins a un any o d'arrest, i privació del permís de conduir fins a tres anys i fins a quatre anys en el supòsit del punt segon de l'article anterior. A més de les penes previstes, s'ha d'imposar una multa de 600 euros fins a 3.000 euros en el supòsit del punt primer de l'article anterior i de 1.200 euros fins a 6000 euros en el supòsit del punt segon de l'article anterior."

Justificació de la modificació

Es modifica l'article 269 del Codi penal a fi modificar les sancions associades a aquest delicte per evitar les conductes antisocials descrites. En lògica coherència amb la modificació anterior i per raons similars, s'ha d'evitar que el refús a sotmetre's a una prova d'alcoholèmia o tòxics resulti més favorable penalment que el resultat delictiu de la mateixa prova, ja que aquesta situació podria conduir a una negativa sistemàtica a sotmetre's a la prova corresponent per part d'aquells conductors que considerin que superen els límits penals, la qual cosa seria perniciosa per a la seguretat del trànsit i per a la política criminal de l'Estat. Addicionalment, les penes previstes en la norma que ara es modifica no preveien cap pena privativa de llibertat, la qual cosa podria incentivar la mateixa conducta delictiva per part de qui pugui satisfer les multes que preveu el delicte.

L'**article 31** modifica l'article 270 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 270. Conducció temerària

1. El qui condueixi un vehicle automòbil amb temeritat manifesta ha de ser castigat amb pena de presó fins a dos anys i privació del permís de conduir fins a sis anys. A més de les penes previstes, s'ha d'imposar una multa fins a l'import de 3.000 euros.

2. El qui condueixi un vehicle automòbil de transport col·lectiu amb passatgers, un vehicle automòbil d'un pes total màxim superior a 3.500 quilograms, un tren, una aeronau, una instal·lació o un vehicle de transport per cable, en les condicions anteriorment expressades, ha de ser castigat amb pena de presó de tres mesos a tres anys i privació del permís de conduir fins a sis anys. A més de les penes previstes, s'ha d'imposar una multa fins a l'import de 6.000 euros i la pena d'inhabilitació per a l'exercici de l'ofici o el càrrec fins a quatre anys.

3. La pena s'ha d'imposar en la meitat superior quan la conducta prevista als apartats anteriors posi en perill concret la vida o la salut de les persones."

Justificació de la modificació

En els darrers temps s'ha pogut observar certa proliferació de conductes indesitjables associades a la conducció a altes velocitats o de forma particularment perillosa. Així, a fi de salvaguardar la seguretat del trànsit i per raons de política criminal, es modifica l'article 270 del Codi penal en el sentit de no requerir com a element addicional del tipus penal de conducció temerària que aquesta conducció posi efectivament en perill concret la vida o la salut de les persones, sinó que la mera conducció temerària és considerada delictiva i la circumstància mencionada passa a ésser un element agreujant de la pena, i no un element del tipus penal.

L'**article 32** addiciona l'article 277 *bis* a la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 277 bis. Tipus agreujat

Qui cometi els fets previstos als articles 273, 275, 276 i 277, apartat *d*, a través de mitjans de comunicació social, Internet o altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que la comunicació es faci accessible a un elevat nombre de persones, ha de ser castigat amb les penes previstes pels fets en la meitat superior."

Justificació de la modificació

S'ha considerat adient establir que la pena per aquest delictes s'imposi en la meitat superior quan el delictes es cometi a través d'un mitjà de comunicació social, per mitjà d'Internet o mitjançant l'ús d'altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que es faci accessible a un elevat nombre de persones, o quan es cometi amb ànim de lucre.

L'**article 33** modifica l'article 325 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 325. Delictes contra el prestigi de les institucions

1. El qui, amb coneixement de la seva falsedat o menyspreu temerari per la veritat, faci públicament imputacions relatives a l'actuació del Consell General, el Govern, el Consell Superior de la Justícia, els òrgans judicials, el Ministeri Fiscal o els comuns que puguin perjudicar el seu prestigi ha de ser castigat amb una pena de multa de fins a 30.000 euros i inhabilitació per a l'exercici de càrrec públic de fins a quatre anys, sense perjudici de les penes que, si escau, corresponguin pels atemptats contra l'honor de les persones.
2. Ha de ser castigat amb la pena en la meitat superior qui porti a terme els fets referits a l'apartat anterior a través de mitjans de comunicació social, Internet o altres

tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que la comunicació es faci accessible a un elevat nombre de persones.”

Justificació de la modificació

S’ha considerat adient establir que la pena per aquest delictes s’imposi en la meitat superior quan el delictes es cometi a través d’un mitjà de comunicació social, per mitjà d’Internet o mitjançant l’ús d’altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que es faci accessible a un elevat nombre de persones, o quan es cometi amb ànim de lucre.

L’**article 34** modifica l’apartat 1 de l’article 338 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

“Article 338. *Discriminació*

1. Ha de ser castigat amb pena de presó de tres mesos a tres anys qui, per raó d’un mòbil discriminatori:

a) Inciti públicament a la comissió de delictes contra la vida, la integritat física i psíquica, la integritat moral, la igualtat, la llibertat, la llibertat sexual, de danys, de genocidi i de lesa humanitat, contra grups vulnerables o els seus membres, de manera que es generi el risc imminent que es puguin cometre un o diversos d’aquests delictes. En el cas que el delictes a la comissió del qual s’inciti tingui prevista una pena d’igual o inferior gravetat, s’imposarà la reducció de pena qualificada.

b) Injurïi públicament, calumniï, difami o amenaci una persona o un grup de persones.

c) Expressi públicament, per qualsevol mitjà, una ideologia o una doctrina que afirma la superioritat d’un grup de persones, o que el menysprea o denigra.

d) Difongui o distribueixi públicament qualsevol material que contingui imatges o expressions compreses en les conductes anteriors.

La temptativa és punible.

[...]”

Justificació de la modificació

S’ha considerat oportú modificar la lletra a) de l’apartat 1 en el sentit de concretar com s’ha de produir la incitació, a fi de dotar de més seguretat jurídica el precepte.

L'artícle 35 modifica l'apartat 3 de l'artícle 364 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

“Article 364. Altres infraccions amb finalitat terrorista

[...]

3. Qui viatgi a un territori diferent del de la seva nacionalitat o residència amb la finalitat de cometre, participar, planificar o preparar qualsevol acte de terrorisme, o contribuir a cometre'l, o amb la finalitat d'organitzar, facilitar o rebre formació, instrucció o ensinistrament amb finalitats terroristes, ha de ser castigat amb pena de presó de dos a cinc anys.

Amb la mateixa pena es castiga el qui, amb coneixement de la finalitat terrorista, organitzi o faciliti la comissió de la conducta descrita en l'apartat anterior de qualsevol altra manera que no sigui el seu finançament, incloent-hi els actes de reclutament.

La temptativa és punible.”

Justificació de la modificació

Es modifica aquest precepte per tal d'adequar la normativa penal andorrana al Protocol addicional a la Convenció del Consell d'Europa per a la prevenció del terrorisme.

Concretament, s'adapta el Codi penal a les previsions contingudes als articles 4 i 6 del referit Protocol.

L'artícle 36 addiciona l'apartat 4 a l'artícle 377 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

“Article 377. Revelació de secrets

[...]

4. En cas que els fets previstos als apartats anteriors es cometin a través de mitjans de comunicació social, Internet o altres tecnologies de la informació i la comunicació, de manera que la comunicació es faci accessible a un elevat nombre de persones, o amb ànim de lucre, qui cometi els fets ha de ser castigat amb la pena que correspongui al fet comès de què es tracti en la meitat superior.”

Justificació de la modificació

S'ha considerat adient establir que la pena per aquest delictes s'imposi en la meitat superior quan el delictes es cometin a través d'un mitjà de comunicació social, per mitjà d'Internet o mitjançant l'ús d'altres tecnologies de la informació i la comunicació, de

manera que es faci accessible a un elevat nombre de persones, o quan es cometi amb ànim de lucre.

L'**article 37** modifica l'apartat 1 de l'article 409 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 409. Blanqueig de diners o valors

1. Qui converteixi o transmeti fons que provinguin, directament o indirectament, de qualsevol activitat delictiva, coneixent-ne la procedència, amb el propòsit d'ocultar o dissimular-ne l'origen il·lícit o d'ajudar qualsevol persona que hagi participat en la comissió del delicte a eludir les conseqüències jurídiques dels seus actes, ha de ser castigat amb pena de presó d'un a cinc anys i multa de fins al triple del seu valor.

[...]"

Justificació de la modificació

Mitjançant la modificació d'aquest precepte, s'implementa a l'ordenament jurídic andorrà la Directiva (UE) 2018/1673 del Parlament Europeu i del Consell, del 23 d'octubre del 2018, relativa a la lluita contra el blanqueig de capitals mitjançant el dret penal —també coneguda com a *sisena directiva de blanqueig*—, de conformitat amb l'annex de l'Acord monetari.

Concretament, aquesta modificació adapta la normativa penal andorrana a les disposicions de l'article 2 de la Directiva 2018/1673.

La Directiva preveu considerar els delictes subjacents si es compleix un llistar de sanció determinat i obliga a reconèixer 22 categories de delictes enumerades a la Directiva com a activitat delictiva que constitueixin delictes subjacents de blanqueig de capitals.

L'actual article 409 del Codi penal andorrà preveu la tipificació del delicte de blanqueig de capitals en un sistema de llista que combina, d'una banda, els delictes subjacents i, d'altra banda, una llista amb el llistar de les sancions corresponents. En aquest cas els delictes subjacents són els que tenen una pena mínima o màxima superior a la indicada pel legislador. Fins aquest moment, aquest sistema ha funcionat bé i s'ha considerat d'acord amb els estàndards internacionals.

No obstant el que s'ha exposat, l'esmena proposada presenta un nou enfocament que inclou tots els delictes com a possibles delictes subjacents al blanqueig ("*all crimes approach*"). Això implica que qualsevol activitat delictiva és susceptible de ser considerada com a delicte subjacent de blanqueig de capitals. És a dir, es considera delictiu l'ús econòmic del delicte, amb independència del delicte del qual s'obtinguin els fons.

L'**article 38** modifica l'article 410 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 410. Tipus qualificat

1. S'ha d'imposar pena de presó de tres a vuit anys quan es doni alguna de les circumstàncies següents:

a) Quan el delicte es cometi mitjançant grup organitzat.

b) Quan el subjecte obri amb habitualitat.

c) Quan l'autor del blanqueig tingui la condició de subjecte obligat de conformitat amb la normativa aplicable en matèria de prevenció del blanqueig de capitals i finançament del terrorisme, o actuï dins el marc d'un establiment bancari o financer, d'una agència immobiliària o d'una companyia d'assegurances. En aquest cas el tribunal pot imposar, a més, la pena d'inhabilitació per a l'exercici de l'ofici o el càrrec de fins a deu anys.

d) Quan els fons objecte del blanqueig provinguin de qualsevol delicte relatiu a les associacions il·lícites, al terrorisme, al tràfic d'éssers humans, a la prostitució, al tràfic il·legal de drogues tòxiques o a la corrupció.

2. La temptativa, la conspiració i la provocació són punibles."

Justificació de la modificació

Mitjançant la modificació d'aquest precepte, s'implementa a l'ordenament jurídic andorrà la Directiva (UE) 2018/1673 del Parlament Europeu i del Consell, del 23 d'octubre del 2018, relativa a la lluita contra el blanqueig de capitals mitjançant el dret penal —també coneguda com a *sisena directiva de blanqueig*—, de conformitat amb l'annex de l'Acord monetari.

Concretament, aquesta modificació introdueix dos nous supòsits com a tipus qualificat a l'article 410, de manera que s'adapta la normativa penal andorrana a les disposicions de l'article 6 de la Directiva 2018/1673.

L'**article 39** modifica l'article 428 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 428. Trencament de condemna, presó provisional o detenció

1. El pres o el detingut que, mitjançant força en les coses o escalament, crebanti la seva condemna de presó, la presó provisional o la detenció, ha de ser castigat amb pena de presó fins a un any.

2. Quan, en el supòsit de l'apartat anterior, es faci ús de violència o intimidació sobre les persones o prenent part en un motí, s'ha d'imposar pena de presó d'un a quatre anys.
3. El pres o el detingut que, fora dels supòsits previstos als apartats 1 i 2 anteriors, crebanti la seva condemna de presó, la presó provisional o la detenció, ha de ser castigat amb pena de presó fins a vuit mesos.
4. El qui crebanti la pena d'expulsió del Principat ha de ser castigat amb pena de presó fins a vuit mesos llevat que no li sigui d'aplicació l'article 65 punt 3.
5. El condemnat a pena d'arrest que crebanti la pena imposada ha de ser castigat amb pena de presó fins a vuit mesos.
6. El condemnat a penes de les no compreses en els apartats anteriors que crebanti la pena que li ha estat imposada ha de ser castigat amb pena d'arrest.”

Justificació de la modificació

Es modifica l'article 428 del Codi penal, relatiu al trencament de condemna, la presó provisional o la detenció, en haver-se detectat una llacuna d'impunitat en relació amb els incompliments que no es cometin amb força sobre les coses, i s'amplia aquest delictes a les conductes d'escalament i a qualsevol altra que determini l'incompliment de la pena de presó, de la presó provisional o de la detenció, i s'eliminen penalitzacions de figures concretes fraccionàriament.

L'**article 40** modifica l'apartat 3 de l'article 430 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

“Article 430. *Concepte de moneda*

[...]

3. També ha de ser considerat *moneda* l'instrument de pagament, entès com tot dispositiu, objecte o registre protegit material o immaterial, o una combinació d'aquests últims, exceptuada la moneda de curs legal, que per la seva natura específica permeti, per si mateix o junt amb un altre instrument, al titular o l'usuari trametre diners o un valor monetari, inclús a través de mitjans digitals d'intercanvi, i que es trobi protegit contra les imitacions o la utilització fraudulenta, per mitjà del tipus de paper o d'impressió, el disseny, un codi, una signatura o qualsevol altre element adreçat a impedir o dificultar-ne la falsificació, la imitació o l'ús fraudulent.”

Justificació de la modificació

Aquest article es modifica per tal de donar compliment als compromisos adquirits per Andorra amb la signatura de l'Acord monetari entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea. Així, en virtut de l'Acord monetari esmentat, Andorra s'ha compromès a

implementar, entre altres, en el seu ordenament jurídic la Directiva (UE) 2019/713 del Parlament Europeu i del Consell, del 17 d'abril del 2019, sobre la lluita contra el frau i la falsificació dels mitjans de pagament diferents de l'efectiu i per la qual se substitueix la Decisió marc 2001/413/JAI del Consell.

Amb aquesta modificació s'amplia el concepte de *moneda* en el sentit indicat per la Directiva.

L'**article 41** modifica els apartats 1, 2 i 3 de l'article 431 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 431. Creació i posada en circulació de moneda inautèntica

1. Ha de ser castigat amb la pena de presó d'un a vuit anys i de multa de fins al triple del valor aparent de la moneda:

a) Qui confeccioni moneda inautèntica. A l'efecte d'aquesta secció, es considera també *moneda inautèntica* la moneda fabricada en instal·lacions o amb materials lícits, però sense les autoritzacions degudes.

b) Qui alteri moneda ja emesa variant el seu valor aparent o fent desaparèixer els signes d'inutilització.

Es castiga amb la mateixa pena qui falsifiqui o alteri de manera fraudulenta un instrument de pagament material o immaterial diferent de l'efectiu.

La temptativa és punible.

2. Qui, amb coneixement de la seva inautenticitat, posi la moneda en circulació, ha de ser castigat amb la pena de presó d'un a cinc anys i de multa de fins al triple del valor aparent de la moneda.

Es castiga amb la mateixa pena qui utilitzi de manera fraudulenta un instrument de pagament material o immaterial diferent de l'efectiu que hagi estat objecte de falsificació o alteració.

La temptativa és punible.

3. Ha de ser castigat amb pena de presó d'un a cinc anys i de multa de fins al triple del valor aparent de la moneda qui, sense haver participat en les conductes descrites als apartats 1 i 2 d'aquest article, rebi, es procuri, importi, exporti, transporti, trameti o posseeixi moneda coneixent-ne la inautenticitat, amb la finalitat de posar-la o que sigui posada en circulació.

Es castiga amb la mateixa pena qui posseeixi o obtingui, per utilitzar-lo fraudulentament, i amb coneixement del seu origen, un instrument de pagament material o immaterial

diferent de l'efectiu que hagi estat objecte de robatori o d'una altra forma d'apropiació il·lícita, falsificació o alteració.

La temptativa és punible.

[...]"

Justificació de la modificació

Aquest article es modifica per tal de donar compliment als compromisos adquirits per Andorra amb la signatura de l'Acord monetari entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea. Així, en virtut de l'Acord monetari esmentat, Andorra s'ha compromès a implementar, entre altres, en el seu ordenament jurídic la Directiva (UE) 2019/713 del Parlament Europeu i del Consell, del 17 d'abril del 2019, sobre la lluita contra el frau i la falsificació dels mitjans de pagament diferents de l'efectiu i per la qual se substitueix la Decisió marc 2001/413/JAI del Consell.

L'**article 42** modifica l'article 432 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 432. Actes preparatoris punibles

La fabricació, la cessió, la venda o la possessió d'instruments, materials, substàncies, màquines, programes d'ordinador, aparells o altres estris, així com de dades informàtiques, específicament adreçades a la confecció de moneda inautèntica o a l'alteració de moneda ja emesa, així com d'elements de seguretat com hologrames, marques d'aigua o altres components de la moneda que serveixin per protegir-la contra la falsificació, han de ser castigades amb pena de presó de fins a dos anys, sempre que se'n pugui derivar un perill per al tràfic monetari.

La temptativa és punible."

Justificació de la modificació

Aquest article es modifica per tal de donar compliment als compromisos adquirits per Andorra amb la signatura de l'Acord monetari entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea. Així, en virtut de l'Acord monetari esmentat, Andorra s'ha compromès a implementar, entre altres, en el seu ordenament jurídic la Directiva (UE) 2019/713 del Parlament Europeu i del Consell, del 17 d'abril del 2019, sobre la lluita contra el frau i la falsificació dels mitjans de pagament diferents de l'efectiu i per la qual se substitueix la Decisió marc 2001/413/JAI del Consell.

Així mateix, l'article s'ha depurat tècnicament pel que fa a qüestions tècniques i de caràcter informàtic.

L'artícle 43 addiciona l'artícle 446 *bis* a la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

“Article 446 bis. Falsedat informàtica

1. Es castiga amb una pena de fins a dos anys de presó a qui, de manera deliberada i il·legítima, suprimeixi, introdueixi o alteri dades informàtiques de manera que indueixin a error sobre la seva autenticitat, amb independència que les dades siguin o no directament llegibles i intel·ligibles.
2. Quan la conducta descrita en l'apartat anterior es refereixi al falsejament d'una adreça IP amb l'objectiu de fer-la passar per una adreça legítima, o a la modificació de l'aparença d'una pàgina web existent i legítima amb la finalitat de dur a terme activitats fraudulentas o de vandalisme, s'ha d'imposar la pena en la meitat superior.
3. Es castiga amb una pena de fins a dos anys de presó o multa del tant al doble del benefici obtingut o que es pretén obtenir qui, a través de materials, equips o dispositius electrònics, programes informàtics o sistemes d'informació, còpia, cloni o comercialitzi informació continguda en les bandes magnètiques, xips o altres dispositius electrònics suportats en les targetes de crèdit, dèbit, pagament o similars.
4. Es castiga amb la pena inferior en grau a la referida a l'apartat anterior qui importi, fabriquï, posseeixi, vengui o distribueixi de qualsevol manera programes informàtics, contrasenyes, codis d'accés o similars, o equips o dispositius, per cometre els fets previstos als apartats anteriors.
5. La temptativa és punible.”

Justificació de la modificació

S'opta per la inclusió un nou article que es refereix a diferents conductes amb les quals es pot cometre un delictes de falsedat informàtica.

L'artícle 44 modifica l'artícle 447 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

“Article 447. Ús de dades informàtiques falses o alterades

El qui utilitzi dades informàtiques creades en la forma descrita als articles anteriors ha de ser castigat amb pena de presó fins a dos anys.”

Justificació de la modificació:

Es modifica l'article 447 per coherència amb la introducció d'un nou article 446 bis ja que el redactat vigent del precepte feia referència a "l'article anterior" és a dir, l'article 446, quan amb la modificació l'article anterior esdevindrà el 446 bis.

L'**article 45** modifica l'apartat 3 de l'article 478 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 478. Coaccions i amenaces lleus

[...]

3. El qui faci trucades telefòniques, envii correus electrònics o de missatgeria electrònica o es comuniqui per Internet o qualsevol altre sistema mitjançant l'ús de tecnologies de la informació i la comunicació, de manera reiterada, amb la finalitat de causar neguit, ansietat o temor a una persona, ha de ser castigat amb pena d'arrest o multa de fins a 3.000 euros."

Justificació de la modificació

Es modifica aquest precepte per tal d'ampliar els mitjans susceptibles de ser utilitzats per causar neguit, ansietat o temor a una persona, a "Internet o qualsevol altre sistema mitjançant l'ús de tecnologies de la informació i la comunicació".

L'**article 46** modifica l'article 479 a la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, el qual queda redactat en els termes següents:

"Article 479. Difamació lleu

Qui cometi difamació contra una persona sense atemptar greument contra la seva autoestima o la seva reputació ha de ser castigat amb pena d'arrest o multa fins a 3.000 euros.

Per a la persecució de la difamació cal, en tot cas, querella de la persona ofesa per la infracció o del representant legal. Són, a més, aplicables a aquestes contravencions penals les disposicions previstes en els articles 174 a 181 d'aquest Codi."

Justificació de la modificació

Es substitueix la referència a "delicte" pel vocable "infracció" de manera que aquesta expressió més genèrica englobi tant la conducta típica descrita a la contravenció penal com al delicte.

L'**article 47** modifica l'article 484 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, en els termes següents:

"Article 484. *Danys*

1. El qui causa un dany d'un import no superior a 600 euros ha de ser castigat amb pena de treball en benefici de la comunitat fins a un mes o multa fins al doble del dany causat, amb un mínim de 300 euros.

Si es tracta de danys a béns d'interès especial dels previstos en l'article 309 els fets s'han de considerar en tot cas com a delictes.

2. El qui sense autorització faci inscripcions, pintades o fixi cartells o altres objectes a edificis o al mobiliari urbà, ha de ser castigat amb pena de multa equivalent al doble de l'import de la reparació o de treballs en benefici de la comunitat.

3. La temptativa és punible."

Justificació de la modificació

Es modifica l'article 484 en aplicació de la sentència del Tribunal Constitucional, del 17 de gener del 2022 (Causa 2021-1PI), la qual declara inconstitucional i nul l'article 484 del Codi penal en la redacció atorgada per la disposició final primera de la Llei 13/2020, del 29 d'octubre, qualificada de modificació de la Llei 30/2018, del 6 de desembre, qualificada de seguretat pública. Es manté que la pena de multa sigui equivalent al doble de l'import de la reparació (modificació introduïda amb la Llei 13/2020, atès que aquest aspecte no ha estat objecte de pronunciament per part del Tribunal Constitucional).

Finalment, mitjançant la **disposició final primera**, s'encomana que se substitueixi tota referència a "incapacitat" o "incapaç" per "discapacitat" o "persona amb discapacitat", respectivament, a Llei qualificada del Codi penal, a què fa referència la disposició final segona d'aquesta Llei. D'altra banda, la **disposició final segona** encomana al Govern, d'acord amb l'article 116 del Reglament del Consell General, que, en el termini màxim de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, presenti al Consell General el projecte de consolidació de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, integrant la legislació vigent sobre la matèria regulada, i la **disposició final tercera** preveu que aquesta Llei entri en vigor l'endemà de ser publicada al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

III. Valoració de l'impacte econòmic

La modificació proposada no suposa cap càrrega econòmica que afecti els pressupostos generals de l'Estat ni els ciutadans, atès que es tracta de modificacions del dret substantiu penal.

IV. Perspectiva de gènere

La Llei 13/2019, del 15 de febrer, per a la igualtat de tracte i la no-discriminació estableix a l'article 5 que "el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació informa, amb caràcter transversal, l'actuació de tots els poders públics. Les administracions públiques l'han d'integrar en l'adopció i l'execució de totes les disposicions normatives i les polítiques públiques. En particular, els poders públics i les administracions públiques han d'integrar el principi d'igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes en totes les seves actuacions i en l'adopció i l'execució de les disposicions normatives i les polítiques públiques".

Tanmateix, es considera que una norma no té rellevància de gènere quan no afecta directament o indirectament persones, o, fent-ho, afecta de forma molt limitada l'accés als recursos econòmics i socials de les dones i els homes, la seva participació en els àmbits de presa de decisions, o les normes socials i els valors que influeixen en l'origen i el manteniment de les desigualtats de gènere.

En aquest sentit, la modificació proposada no té una repercussió directa o indirecta pel que fa a les qüestions de gènere.

Escaldes-Engordany, 22 de febrer del 2022

Joan Antoni León Peso
Secretari d'Estat de Justícia i Interior